

Савчук Світлана Василівна

*К.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

НЕОБХІДНІСТЬ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОГО РЕФОРМУВАННЯ

Реалізація бюджетної реформи в Україні потребує першочергового вдосконалення бюджетного процесу, що забезпечить трансформацію підходів до управління державними фінансами та здійснення бюджетної політики на державному та місцевому рівнях. Для підвищення ефективності розподілу та використання бюджетних коштів, посилення прозорості у бюджетному процесі та відповідальності його учасників визначальним стало впровадження й поширення у вітчизняній практиці програмно-цільового бюджетування, який передбачає застосування середньострокового бюджетного планування для прийняття ефективних управлінських рішень та забезпечення фінансової стабільності як у державі загалом, так і в окремих регіонах.

Згідно Концепції застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі ще з 2002 року передбачено необхідним його елементом середньострокове бюджетне планування, що являє собою визначення головними розпорядниками бюджетних коштів на підставі Програми діяльності Кабінету Міністрів України плану своєї діяльності на середньостроковий період та обсягу необхідних коштів для досягнення поставлених цілей у середньостроковій перспективі [2]. Даним документом вказано мету та обґрунтовано доцільність переходу до середньострокового планування бюджетів, що дасть змогу забезпечити взаємозв'язок стратегічних планів діяльності із реальними бюджетними ресурсами на довгостроковий період.

Відмітимо, що саме середньострокове бюджетне планування є тим інструментом, який забезпечує відповідність бюджетної політики у поточному періоді з окресленими стратегічними цілями і пріоритетами, що сприяє безперервності бюджетного процесу. Якраз і посилення в сучасних умовах зв'язку між стратегічним та поточним бюджетним плануванням, прийнятими стратегіями розвитку і реальними можливостями бюджетів обумовлює підвищення ефективності і результативності використання бюджетних ресурсів. Застосування середньострокового бюджетного планування дає змогу вирішити

проблему фінансування усіх передбачених програм та заходів, а також оцінити ступінь реалізації бюджетної політики, її відповідність макроекономічним прогнозам.

Змінами до Бюджетного кодексу України у 2010 р. було регламентовано із застосуванням програмно-цільового методу у бюджетному процесі складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди [1]. Тому в сучасних умовах бюджетного реформування необхідним є забезпечення високої якості таких прогнозів, дотримання точності та реальності у досягненні результатів прогнозування.

З ухваленням Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки передбачено запровадження середньострокового бюджетування з визначенням розподілу бюджетних ресурсів відповідно до пріоритетів розвитку на 3 роки [3]. Для дотримання збалансованості бюджетної і податкової політики визначено необхідність прийняття середньострокової бюджетної декларації, запровадження більш прозорої процедури окреслення пріоритетів політики, активізації ролі та посилення відповідальності головних розпорядників бюджетних коштів у процесі бюджетного планування.

В контексті зазначеного Міністерством фінансів України розроблено проект змін до Бюджетного кодексу України щодо вдосконалення програмно-цільового методу бюджетування та запровадження середньострокового бюджетного планування. Важливим аспектом внесення таких змін є прийняття трирічної бюджетної декларації, що дасть змогу поєднати стратегічні пріоритети розвитку із реальними можливостями бюджету країни. Зважаючи на це, вже на 2018 рік проект Державного бюджету України був представлений з урахуванням розробленої середньострокової бюджетної резолюції на 2018-2020 рр.

Крім того, варто зазначити, що на місцевому рівні запровадження середньострокового бюджетного планування також сприятиме підвищенню передбачуваності та послідовності бюджетної політики місцевими органами. Це дасть змогу окреслити дієві заходи щодо її здійснення впродовж наступних бюджетних періодів, і відповідно вчасно виявляти негативні тенденції у бюджетній політиці, посилити конструктивну взаємодію державних та місцевих органів влади у процесі складання бюджетних прогнозів та бюджетів різних рівнів.

Таким чином, запровадження середньострокового бюджетного планування є важливим етапом у бюджетному реформуванні, особливо у

сучасних умовах впровадження процесів децентралізації та поширення програмно-цільового методу бюджетування. Оскільки прогнозованість бюджетних показників вимагає чіткого визначення стратегічних пріоритетів при реалізації реформ в межах наявних можливостей бюджетів, відповідальності усіх учасників бюджетного процесу, його прозорості, що забезпечить відновлення довіри населення до органів влади різних рівнів та підвищення якості наданих суспільних благ.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Розпорядження Кабінету Міністрів України №538-р. від 14.09.2002 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/538-2002-%D1%80>.

3. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017—2020 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України №142-р від 08.02.2017 р. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/kabmin-ukhvalyv-stratehiiu-upravlinnia-derzhavnymu-finansamy>.

Сидор Ірина Петрівна

*К.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СПРАВЛЯННЯ РЕСУРСНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ

Природні ресурси справляють величезний вплив на добробут нації, що обумовлено, перш за все, їх рідкістю і виснаженням. Непродумана державна політика в галузі використання природних ресурсів загрожує благополуччю майбутніх поколінь. Природні ресурси більшою мірою, ніж інші ресурси, зачіпають державні інтереси і відіграють велику політичну і економічну роль, тому стратегічне управління природокористуванням є одним з ключових факторів забезпечення національної безпеки та добробуту всієї держави.

Ресурсний сектор є одним з провідних секторів економіки України, та відіграє важливу роль в економічному розвитку країни, формуванні доходів державного та місцевих бюджетів. У зв'язку з цим надзвичайно актуальною є проблема побудови ефективної системи ресурсних платежів,